

ראשי. אלין אינון שאר עמין, דמתבנשי עלייהו
 דישראל, וקטלי לון, וחרבי ביתיהו, ומפזרי לון
 לארבע סטרי דעלמא. וכלא אסתכל יוסף, וידע
 דההוא חלמא על ישראל, פד יהון בחיובא קמי
 מלפא, מיד פשר ליה פשרא לביש, ואתקיים ביה.

ותא חזי, תרין דרגין אלון, דקא חמא האי, וחמא
 האי. דא חמא (דבא) (דף קצב ע"ב) פד סליק, וקא
 שליט דרגא עלאה, ואתנהיר סהרא. ודא חמא,
 דאתחשף ושלטי עלה חיויא בישא. ובגין כך אסתכל
 יוסף בדהוא חלמא, ופשר ליה פשרא לביש. ועל
 דא, כלא בפישרא קיימא, ודא ודא חמו, באלון תרין
 דרגין, דשליט דא, ושלטי דא.

רבי יהודה פתח, (תהלים נא) לב טהור ברא לי אלהים
 ורוח נכון חדש בקרבי, האי קרא אוקמוה,

לשון הקודש

זה וראה זה - זה ראה בשעולה ושולטת
 הדרגה העליונה ומאירה הלבנה, וזה
 ראה שגחשף ושולט עליה הנחש הרע,
 ומשום כך הסתכל יוסף בחלום ההוא,
 ופתר אותו פתרון לרע. ועל כן הפל
 עומד בפתרון, וזה וזה ראו, בשתי
 הדרגות הללו, ששולט זה ושולט זה.

רבי יהודה פתח, (תהלים נא) לב טהור ברא
 לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי. את

מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל
 אתם מן הפל מעל ראשי. אלו הם שאר
 העמים שמתבנסים על ישראל והורגים
 אותם ומחריבים ביתם ומפזרים אותם
 לארבעת צדדי העולם. והפל הסתכל
 יוסף, וידע שאותו החלום על ישראל
 בשיהיו בחיוב לפני המלך. מיד פתר לו
 פתרון לרע, והתקיים בו.

ובא וראה, שתי הדרגות הללו שראה

אָבַל לֵב טָהוֹר, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (מלכים א ג) וְנָתַתָּ
 לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ וְגו', וְכַתִּיב (משלי טו) וְטוֹב לֵב מוֹשֶׁתֶּה
 תְּמִיד, וּבְגִין כֶּךָ לֵב טָהוֹר וְדַאי.

וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי, דָּא הוּא רוּחַ נָכוֹן וְדַאי.
 כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
 עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְאֵתְעֵרוּ, זֶה רוּחוֹ שֶׁל מֹשִׁיחַ. וְאֵתְעֵרוּ,
 (יחזקאל יא) וְרוּחַ חֲדָשָׁה אָתֶן בְּקִרְבְּכֶם. וְצִלִּי דָוִד, הַהוּא
 רוּחַ נָכוֹן, חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.

בְּגִין דְאֵית מְסִטְרָא אַחֲרָא, לֵב טָמֵא וְרוּחַ עוֹעִים,
 דְאֵסְטִי לְבִנֵי עֲלֵמָא, וְדָא הוּא רוּחַ טוֹמְאָה,
 דְאֵקְרִי רוּחַ עוֹעִים. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ישעיה יט) יִי מִסְךְ
 בְּקִרְבָּה רוּחַ עוֹעִים. וְעַל דָּא וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.
 מָאִי חֲדָשׁ. דָּא חֲדוּשָׁא דְסִיחָרָא. בְּשַׁעֲתָא דְאֵתְחֲדָשׁ
 סִיחָרָא, דָּוִד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֵי וְקַיִים וּבְגִין כֶּךָ חֲדָשׁ.

לשון הקודש

אותו רווח נכון חדש בקרבני.
משוּמ שׁוּם מהצד האחר לֵב טָמֵא וְרוּחַ
 עוֹעִים שְׁמִסְטָה אֵת בְּנֵי הָעוֹלָם, וְזוּ הִיא
 רוּחַ טָמְאָה שְׁנִקְרָאת רוּחַ עוֹעִים, כְּמוֹ
 שְׁנִאָמַר (ישעיה יט) ה' מִסְךְ בְּקִרְבָּה רוּחַ
 עוֹעִים, וְעַל כֵּן וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי.
 מַה זֶה חֲדָשׁ? זֶה חֲדוּשׁ הַלְבָנָה. בְּשַׁעֲה
 שְׁמַתְחֲדָשׁת הַלְבָנָה, דָּוִד מְלֶךְ יִשְׂרָאֵל חֵי
 וְקַיִם, וּמְשׁוּם כֶּךָ חֲדָשׁ.

הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּחוֹ, אָבַל לֵב טָהוֹר, כְּמוֹ
 שְׁנִאָמַר (מלכים א ג) וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ
 וְגו', וְכַתוּב (משלי טו) וְטוֹב לֵב מוֹשֶׁתֶּה
 תְּמִיד, וּמְשׁוּם כֶּךָ לֵב טָהוֹר וְדַאי.

וְרוּחַ נָכוֹן חֲדָשׁ בְּקִרְבִּי – זֶהוּ רוּחַ נָכוֹן
 וְדַאי, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים
 מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְהֵתְעוֹרְרוּ, זֶה רוּחוֹ
 שֶׁל הַמֹּשִׁיחַ, וְהֵתְעוֹרְרוּ (יחזקאל יא) וְרוּחַ
 חֲדָשָׁה אָתֶן בְּקִרְבְּכֶם. וְדָוִד הַתְּפִלָּל,

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אֵלָיו בְּאֶרְחָא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, הָאִי דְבְתִיב, (מלכים א כב) וַיֵּצֵא
 הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו יי וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ וַיֹּאמֶר יי
 אֵלָיו בְּמָה וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי כָּל
 נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתְּחָה וְגַם תּוּכַל צֵא וַעֲשֵׂה כֵן. וְתַנִּינָן
 דְּהָהוּא רוּחַ גְּבוּת הַיִּזְרַעְאֵלִי. וְכִי נִשְׁמָתִין, כִּינּוּן דְּסִלְקִין
 וְקַיִמִין לְעֵילָא, אֵינוֹן יְכַלִּין לְאַתְבָּא בְּהָאֵי עֲלֵמָא,
 וּמְלָחָה תְּמִיחָה, דְּאָמַר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי וְגו'.

וְתוּ, מָאִי טַעְמָא אֶתְעַנְשׁ עֲלֵיהּ אַחָאב, דְּהָא דִּינָא
 דְּאוּרִייתָא, דְּשׁוּי שְׁמוּאֵל קַמִּייהוּ דִּישְׂרָאֵל, הָכִי
 הוּא. דְּבְתִיב, (שמואל א ח) אֶת שְׂדוּתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם
 הַטּוֹבִים יִקַּח. וְאִי אַחָאב נָטַל הַהוּא כָּרִם בְּגְבוּת,
 דִּינָא הָהוּא. וְתוּ, דְּהָהוּא יְהִיב לֵיהּ פְּרָמָא אַחְרָא, אוּ
 דְּהָבָא, וְלֹא בַעָא.

לשון הקודש

וְהַדְּבַר תְּמוּנָה שְׂאֵמַר, אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ
 שְׁקָר בְּפִי וְגו'.

וְעוֹד, מָה הַטַּעַם נַעֲנֵשׁ עָלָיו אַחָאב?
 שְׁהָרִי דִּין הַתּוֹרָה שְׁשֵׁם שְׁמוּאֵל לְפָנָיו
 יִשְׂרָאֵל כִּדְּ הוּא, שְׁכָתוּב (שמואל א ח) אֶת
 שְׂדוּתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים
 יִקַּח, וְאִם אַחָאב נָטַל אוֹתָהּ כָּרִם בְּגְבוּת,
 דִּין הָיָה! עוֹד, שְׁהָיְתָה לוֹ כָּרִם אַחְרָת, אוּ
 זָהָב, וְלֹא רָצָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּהַרְדָּי.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה שְׁכָתוּב
 (מלכים א כב) וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו ה' וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶפְתְּנֶנּוּ וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו בְּמָה.
 וַיֹּאמֶר אֵצֶא וְהָיִיתִי רוּחַ שְׁקָר בְּפִי כָּל
 נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתְּחָה וְגַם תּוּכַל צֵא וַעֲשֵׂה
 כֵן. וְשָׁנִינוּ שְׁהָיְתָה רוּחַ גְּבוּת הַיִּזְרַעְאֵלִי.
 וְכִי הַנְּשָׁמוֹת, כִּינּוּן שְׁעוֹלוֹת וְעוֹמְדוֹת
 לְמַעְלָה, הֵן יְכוּלוֹת לָשׁוּב לְעוֹלָם הַזֶּה?

אָמַר לַיהוָה, יָאוֹת שְׁאַלְתָּ. תָּא חַיִּי, הֲאִי רוּחַ דְּקָאֲמְרוּ
 דְּאִיהוּ רוּחַ דְּנְבוֹת, הָכָא אִית לְאֶסְתְּפְלָא. וְכִי
 רוּחָא דְנְבוֹת יְכִיל לְסַלְקָא וּלְקַיְימָא קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, לְמַתְבַּע שְׁקָרָא. דְּכִתִּיב וַיֵּצֵא הָרוּחַ. וְאִי
 צְדִיקָא הוּא, אִיךְ יַבְעֵי שְׁקָרָא בְּהַהוּא עֲלֵמָא, דְּאִיהוּ
 עֲלֵמָא דְקִשּׁוּט. וּמַה בְּהַאי עֲלֵמָא, לָא בְעֵי זַפְאָה
 שְׁקָרָא, בְּהַהוּא עֲלֵמָא, לָא כָּל שְׁפָן. וְאִי לָאו זַפְאָה
 אִיהוּ, הִיךְ יְכִיל לְקַיְימָא קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֱלֹא וְדַאי נְבוֹת לָאו זַפְאָה הָוָה כָּל כֶּךָ לְקַיְימָא
 קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֱלֹא רוּחָא אַחְרָא
 הָוָה, דְּשַׁלְטָא בְּעֲלֵמָא. דְּדָא הוּא רוּחָא דְקַיְימָא
 תְּדִיר וּסְלִקָא קַמֵּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא הוּא
 דְאַסְטֵי לְבַנֵּי עֲלֵמָא בְּשְׁקָרָא. וּמֵאן דְּאִיהוּ רְגִיל
 בְּשְׁקָרָא, אֲשֶׁתִּדְל תְּדִיר בְּשְׁקָרָא. וְעַל דָּא אָמַר אַצַּא

לשון הקודש

יכול לעמד לפני הקדוש ברוך הוא?
אֱלֹא וְדַאי נְבוֹת לָאו הָיָה כָּל כֶּךָ צְדִיק
 לעמד לפני הקדוש ברוך הוא, אֱלֹא רוּחַ
 אַחְרָת הָיְתָה שְׁשַׁלְטָה בְּעוֹלָם, שְׂזוּהֵי רוּחַ
 שְׁתַּמִּיד עוֹמְדָת וְעוֹלָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְזוּהֵי שְׁמִסְטָה אֶת בְּנֵי
 הָעוֹלָם לְשַׁקֵּר, וּמִי שְׁהוּא רְגִיל בְּשַׁקֵּר,
 מְשַׁתְּדֵל תַּמִּיד בְּשַׁקֵּר, וְעַל זֶה אָמַר
 אַצַּא וְהִייתִי רוּחַ שְׁקֵר וְגו', וְעַל כֵּן

אָמַר לוֹ, יִפֶּה שְׁאַלְתָּ. בֵּא רֵאָה, הָרוּחַ
 הַזֶּה שְׁאֲמְרוּ שְׁהִיא רוּחַ שְׁל נְבוֹת, כָּאֵן יֵשׁ
 לְהֶסְתַּפֵּל – וְכִי הָרוּחַ שְׁל נְבוֹת יְכוּלָה
 לְעֹלּוֹת וְלַעֲמֹד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְבַקֵּשׁ שְׁקֵר, שְׁכַתוּב וַיֵּצֵא הָרוּחַ? וְאִם
 הוּא צְדִיק, אִיךְ יְבַקֵּשׁ שְׁקֵר בְּעוֹלָם
 הַהוּא, שְׁהוּא עוֹלָם שְׁל אֲמָת? וּמַה
 בְּעוֹלָם הָיָה לָא צְרִיךְ צְדִיק שְׁקֵר, בְּעוֹלָם
 הַהוּא לָא כָּל שְׁפָן? וְאִם אֵינּוּ צְדִיק, אִיךְ

וְהִיִּיתִי רוּחַ שֶׁקֶר וְגו'. וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרוּךְ הוּא
אָמַר לִיה, צֵא וַעֲשֵׂה בֵן. פּוֹק מִחֶבְא, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ
דְּכֹתִיב, (תהלים קא) דְּבֵר שֶׁקְרִים לֹא יִכּוֹן לְגַנֵּד עֵינַי.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ רוּחַ שֶׁקֶר וְדָאִי.

וְתוּ, עַל מַה דְּקָטַל לִיה לְנִבּוֹת וְנִטְל פְּרָמָא דִּילִיה,
קָטוּלָא אִמָּאי קָטִיל לִיה. אֶלָּא עַל דְּקָטִיל לִיה
בְּלֹא דִינָא, אֶתְעַנְשׂ. קָטִיל לִיה בְּלֹא דִינָא, וְנָסִיב
פְּרָמָא דִּילִיה. וּבְגִין כֶּךָ בְּתוּב, (מלכים א כא) הֶרְצַחְתָּ וְגַם
יִרְשַׁתָּ, וְעַל דָּא אֶתְעַנְשׂ. וְתָא חֲזִי, כְּמַה אִינּוֹן בְּנֵי
נְשָׂא בְּעֵלְמָא, דְּאֶסְטִי לֹון הָאִי רוּחַ שֶׁקֶרָא בְּשֶׁקֶרָא.
וְשִׁלִּיט אִיהוּ בְּעֵלְמָא בְּכַמְּה סְטֵרִין וּבְכַמְּה עוֹבְדִין,
וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

וְעַל דָּא דְּוֹד מְלִפָּא בְּעָא לְאַסְתְּמָרָא מֵינִיה, וּבְעָא
לְאַפְקָא מִגּוֹ מְסֵאֲבוּ. דְּכֹתִיב, (תהלים נא) יֵלֵב טָהוֹר
בָּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן תִּדְּשׁ בְּקִרְבִּי. דָּא הוּא רוּחַ

לשון הקודש

(מלכים-א כא) הֶרְצַחְתָּ וְגַם יִרְשַׁתָּ, וְעַל כֵּן
נְעַנְשׂ. וּבֹא וְרָאָה כְּמַה הֵם בְּנֵי אָדָם
בְּעוֹלָם שְׁרוּתָה שֶׁשֶׁקֶר הוּוּ מְסֵתָה אוֹתָם
בְּשֶׁקֶר, וְהוּא שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם בְּכַמְּה
צְדָדִים וּבְכַמְּה מַעֲשִׂים, וְהִנֵּה בְּאַרְנו
אֶת הַדְּבָרִים.

וְעַל כֵּן דְּוֹד הַמְּלִיךָ בְּקִשׁ לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ
וְרָצָה לְצַאת מִתּוֹךְ הַסְּמָאָה, שְׁכֵתוֹב

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ צֵא וַעֲשֵׂה כֵּן.
צֵא טְפָאן, כְּמוֹ שְׁכַפְּאוּהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים
קא) דְּבֵר שֶׁקְרִים לֹא יִכּוֹן לְגַנֵּד עֵינַי,
וּמִשּׁוּם זֶה הִיא רוּחַ שֶׁקֶר וְדָאִי.

וְעוֹד, עַל מַה שֶׁהֲרַג אֶת נְבוֹת וְנִטְל אֶת
כְּרֵמוֹ, לְמַה הֲרַג אוֹתוֹ הֲרַג? אֶלָּא שֶׁהֲרַג
אוֹתוֹ בְּלִי דִין נְעַנְשׂ. הֲרַג אוֹתוֹ בְּלִי דִין
וְנִטְל אֶת כְּרֵמוֹ, וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב

נְבוֹן, וְאַחֲרָא אִיהוּ רוּחַ שְׁקֵר. וְעַל דָּא תִּרִין דִּרְגִין
אֵינוֹן, חַד קַדִּישָׁא, וְחַד מְסֻאָבָא.

פְּתַח וְאָמַר, (יואל ב) וַיִּי נָתַן קוֹלוֹ לְפָנַי חִילוֹ כִּי רַב
מְאֹד מִחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֲשִׂיהָ דְבָרוֹ וְגו', תַּאי
קָרָא אוּקְמוּתָהּ. אָבֵל וַיִּי, בְּכָל אֲתֵר הוּא וַיְבִי דִינֵיהּ.
נָתַן קוֹלוֹ, דָּא הוּא קָלָא דְכְּתִיב, (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים.
וְכְּתִיב הָתָם, (שמות ד) לֹא אִישׁ דְּבָרִים. מָאן אִישׁ
דְּבָרִים. כְּמָה דְאֵת אָמַר, (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. לְפָנַי
חִילוֹ, אֵלִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל.

כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (איוב כה) הַיֵּשׁ
מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו. (דף קצג ע"א) דְּכַמָּה מְמַנָּן וּשְׁלִיחָן אִית
לֵיהּ לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכִלְחֹ קַיִימִי לְאַסְטָאָה
עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל (זהר חרש ל"ג בְּגִין לְאַסְטָאָבָא לְהוּ). וְעַל דָּא
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲזַדְמָן כַּמֵּיהוּ דִּישְׂרָאֵל בְּגִין

לשון הקודש

קוֹל דְּבָרִים. וְכַתּוּב שָׁם (שמות ד) לֹא אִישׁ
דְּבָרִים. מִי אִישׁ הַדְּבָרִים? כְּמוֹ שְׁנַאָמַר
(דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים. לְפָנַי חִילוֹ – אֵלוֹ
הֵם יִשְׂרָאֵל.

כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ – כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (איוב
כה) הַיֵּשׁ מִסֵּפֶר לְגִדּוּדָיו. שְׂכַמָּה מְמַנִּים
וּשְׁלֹחִים יֵשׁ לְקָדוּשׁ – בְּרוּךְ – הוּא, וְכִלְמָם
עוֹמְדִים לְהַשְׁמִין עַל יִשְׂרָאֵל וּ"ח כְּדִי
לְטַמֵּא אוֹתָם, וְעַל כֵּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

(תהלים נא) לֵב סְהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ
נְבוֹן חֲדַשׁ בְּקִרְבִּי. זוֹ הִיא רוּחַ נְבוֹן,
וְהַאֲחֵר הוּא רוּחַ שְׁקֵר. וְעַל כֵּן שְׁתֵּי
דְרָגוֹת הֵן, אַחַת קְדוּשָׁה וְאַחַת טְמֵאָה.
פְּתַח וְאָמַר, (יואל ב) וַה' נָתַן קוֹלוֹ לְפָנַי
חִילוֹ כִּי רַב מְאֹד מִחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֲשִׂיהָ
דְבָרוֹ וְגו'. אֵת הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאֵרוּהוּ.
אָבֵל וַה', בְּכָל מְקוֹם הוּא וּבֵית דִּינוֹ.
נָתַן קוֹלוֹ – זֶהוּ הַקּוֹל שְׂכַתּוּב (דברים ד)

לְנִטְרָא לְהוּ, וְלֹא יִכִּילוּ לְקַטְרָנָא לְהוּ.

כִּי עָצוּם עוֹשֶׂה דְבָרוֹ. מֵאֵן עָצוּם, דָּא הוּא זַבְאָה
הַהוּא דְאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא קַדִּישָׁא יִמְמָא וְלִילִי.
דְּבַר אַחַר כִּי עָצוּם, דָּא הוּא מְקַטְרָנָא דְאִשְׁתַּבַּח קַמִּי
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִיהוּ תְּקִיפָא כְּפִרְזָלָא תְּקִיפָא
כְּמִינְרָא. עוֹשֶׂה דְבָרוֹ, דְּנִטִּיל רְשׁוֹת מְלַעִילָא וְנִטִּיל
נִשְׁמַתָּא מִתַּתָּא.

כִּי גָדוֹל יוֹם יְיָ וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יִכִּלְנוּ. דְּאִיהוּ שְׁלִיט
עַל כָּלָא, וְעֵלְאָה וְתְּקִיפָא עַל כָּלָהוּ, וְכָלָהוּ תַּחֲת
שְׁלִטְנִיהּ. זַבְאִין אֵינּוּן צְדִיקֵינָא, דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַרְעֵי בְּהוּ תְּדִיר, לְזַבְאָה לֹון לְעֵלְמָא דְאֲתִי וְלִמְחַדִּי
לְהוּ בְּחִידוֹ דְּצְדִיקֵינָא דְּזַמִּינִין לְמַחְדִּי בִּיהּ בְּקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. דְּכַתִּיב, (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ
לְעוֹלָם יִרְנְנוּ וְתַסְךְ עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ בְךָ אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ.
בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

לשון הקודש

שְׁהוּא שׁוֹלֵט עַל הַכָּל וְעֵלְיוֹן וְתַקִּיפָא עַל כָּלָם,
וְכָלָם תַּחַת שְׁלִטְנוֹ. אֲשֵׁרֵי הַצְּדִיקִים שְׁתַּקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּהֵם תְּמִיד לְזִכּוֹת אוֹתָם
לְעוֹלָם הַבָּא וְלִשְׁמַח אוֹתָם בְּשִׂמְחַת הַצְּדִיקִים
שְׁעֵתִידִים לְשִׂמְחָה עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׂכַתוֹב (תהלים ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי בְךָ לְעוֹלָם
יִרְנְנוּ וְתַסְךְ עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצּוּ בְךָ אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ.
בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מִזְמֵן לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְשַׁמֵּר אוֹתָם,
וְלֹא יוֹכִלוּ לְקַטְרָג לְהֵם.

כִּי עָצוּם עוֹשֶׂה דְבָרוֹ, מִי עָצוּם? זֶהוּ הַצְּדִיק,
אוֹתוֹ שְׁמִשְׁתַּדַּל בְּתוֹרַה הַקְּדוּשָׁה יוֹמָם וְלַיְלָה.
דְּבַר אַחַר כִּי עָצוּם – זֶה הַמְּקַטְרָג שְׁנִמְצָא
לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא חוֹק כְּפִרְזָל,
קָשָׁה כְּפִסְלֵה. עוֹשֶׂה דְבָרוֹ – שְׁנוּטִל רְשׁוֹת
מְלַמְעֵלָה, וְנִטִּיל אֶת הַנִּשְׁמָה מְלַמְטָה.

כִּי גָדוֹל יוֹם ה' וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי יִכִּלְנוּ –

פְּרֻשֵׁת וַיְהִי מִקְצֵן

וַיְהִי מִקְצֵן, רַבִּי חֵיָא פָּתַח וְאָמַר, (איוב כח) קִיץ שָׁם
 לַחֲשָׁךְ וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר אֲבָן אֶפֶל
 וְצִלְמוֹת, הֵא קָרָא אֶתְמָר. קִיץ שָׁם לַחֲשָׁךְ, דָּא אִיהוּ
 קִיץ דְּשִׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ שָׂאט בְּעֵלְמָא, וְשָׂאט לְעִילָא,
 וְקִיָּמָא קַמִּי קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְאַסְטִי, וְקַטְרִיג עַל
 עֵלְמָא, וְהָא אֶתְמָר. וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר, דְּהָא
 כָּל עוֹבְדוֹי לָאוּ אֵינוּן לְטַב, אֶלְא לְשִׁיעָאָה תְּדִיר
 וְלִמְעַבְד כְּלִיָּה בְּעֵלְמָא.

אֲבָן אֶפֶל וְצִלְמוֹת, דָּא אֲבָן נִגְפָּה, דְּבָהּ כְּשִׁלִּין
 חֵיָּבִין, וְקִיָּמָא בְּהָא דְּאֶקְרִי, (איוב י) אֶרֶץ
 עֲפָתָהּ כְּמוֹ אֶפֶל. תָּא חֵזִי, אִית אֶרֶץ חַיִּים לְעִילָא,
 וְהָא אִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. (ד"א וְאִית אֶרֶץ לְתַמָּא וְנִקְרָא) אֶפֶל

לשון הקודש

פְּרֻשֵׁת וַיְהִי מִקְצֵן

והרי נתבאר. ולכל תכלית הוא חוקר –
 שהרי כל מעשיו אינם לטוב, אלא
 תמיד לכלות ולעשות כלליה בעולם.
 אבן אפל וצלמות – זו אבן נגף שבה
 נכשלים הרשעים, ועומדת בזה
 שנקראת (שם י) ארץ עפטה כמו אפל.
 בא ראה, יש ארץ חיים למעלה, וזו היא
 ארץ ישראל. ויש ארץ למטה, ונקראת

ויהי מקץ. רבי חייא פתח ואמר, (איוב
 כח) קיץ שם לחשך ולכל תכלית הוא
 חוקר אבן אפל וצלמות. הפסוק הזה
 נתבאר, קיץ שם לחשך – זהו הקיץ של
 השמאל, שהוא משוטט בעולם
 ומשוטט למעלה, ועומד לפני הקדוש
 ברוך הוא ומסטיין ומקטרנג על העולם,

וְעֲלָמוֹת, אֶפְל דְּנִפְקָא מֵאַרְץ עֵפְתָהּ. מַאי אֶפְל
וְעֲלָמוֹת, דָּא הוּא קִין דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְחֶשֶׁד, זִוְהָמָא
דְּדַהֲבָא, וְהָא אֶתְמַר.

תָּא חַוִּי, פְּמָה אִית לֹון לְבַנֵּי נְשָא לְאַסְתְּפֵלָא
בְּפוֹלְחָנָא דְקִדְשָא בְּרִידָּהּ הוּא, וְלֹאֲשֵׁתִּדְלָא
בְּאוּרִייתָא יִמָּמָא וְלִילִי, בְּגִין דִּינִדְעוֹן וְיִסְתְּפֵלֹון
בְּפוֹלְחָנֵיהּ, דְּהָא אוּרִייתָא אִיהִי מִכְרֹזָא בְּכָל יוֹמָא
קַמֵּיהּ דְּבַר נָש וְאַמְרָה, (משלי ט) מִי פְתִי יִסוּר הִנֵּה חֶסֶר
לֵב וְאַמְרָה לוֹ, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.

וְכִד בַּר נָש אֲשֵׁתִּדְל בְּאוּרִייתָא, וְאַתְדַּבֵּק בָּהּ, זְכִי
לְאַתְתְּקַפָּא בְּאִילָנָא דְחַוִּי, דְּכִתִּיב, (משלי ג) עֵץ
חַיִּים וְגו'. וְתָא חַוִּי, כִּד בַּר נָש אֲתִתְקַף בְּאִילָנָא דְחַוִּי
כְּהֵא עֲלָמָא, אֲתִתְקַף בֵּיהּ לְעֲלָמָא דְאִתִּי. דְּהָא כִּד

לשון הקודש

מְכַרְיוּזָה בְּכָל יוֹם לְפָנֵי הָאָדָם וְאוּמְרַת:
(משלי ט) מִי פְתִי יִסוּר הִנֵּה חֶסֶר לֵב וְאַמְרָה
לוֹ, וְהֵרִי בְּאַרְנוֹ אֶת הַדְּבָרִים.

וּכְשֶׁאָדָם מִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְנִדְבֵק בָּהּ,
זוֹכֵה לְהִתְחַזֵּק בְּעֵץ חַיִּים, שְׂפָתוֹב (שם
ג) עֵץ חַיִּים וְגו'. וּבֵא וּרְאֵה, כְּשֶׁאָדָם
מִחְזִיק בְּעֵץ חַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוּא
מִחְזִיק כּוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁהֵרִי כְּמוֹ

אֶפְל וְעֲלָמוֹת. אֶפְל שְׂיַצְאָה מֵאַרְץ
עֵפְתָהּ. מַהוּ אֶפְל וְעֲלָמוֹת? זֶהוּ הַקִּין,
שֶׁהוּא מִצַּד שֶׁל הַחֶשֶׁד, זְהֵמַת הַזְּהָב,
וְהֵנָּה נִתְבָּאָר

כֵּא רָאָה כְּמָה יֵשׁ לְבַנֵּי אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן
בְּעֵבוּדַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלְהִשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה יָמִים וְלִילוֹת כְּדִי שְׂיִדְעוּ
וְיִסְתְּפֵלוּ בְּעֵבוּדָתוֹ, שְׁהֵרִי הַתּוֹרָה

נִשְׁמָתֵינוּ נִבְקִין מִהָאֵי עֲלָמָא, הָכֵי אֶתְתַקְנָן לְהוּ דְרַגִּין
לְעֲלָמָא דְאֲתֵי.

תָּא חַיִּי, אֵילָנָא דְחַיִּי, אִיהוּ בְּכַמְה דְרַגִּין מִתְפָּרְשָׁן
דָּא מִן דָּא, וְכִלְהוּ חַד. דִּהָא בְּאֵילָנָא דְחַיִּי אִית
דְרַגִּין אֵלִין עַל אֵלִין. עֲנַפִּין, וְעֵלִין, וְקְלִיפִין, וְגוּפָא
דְאֵילָנָא, שְׂרָשִׁין. וְכִלָּא הוּא אֵילָנָא. פְּגוּזָא דָּא, כֹּל
מָאן דְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, אִיהוּ אֶתְתַקְנָן וְאֶתְתַקַּף
בְּאֵילָנָא דְחַיִּי.

וְכֹל בְּנֵי דְמְהוּמְנוּתָא יִשְׂרָאֵל, כְּלָהוֹן מִתְתַקְפִּין
בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, כְּלָהוּ אַחִידִין בְּאֵילָנָא מִמָּשׁ.
מְנַהוֹן בְּתַהוּא גּוּפָא דְבֵיתָא, מְנַהוֹן אַחִידִין בְּעֲנַפִּין,
מְנַהוֹן בְּעֵלִין, מְנַהוֹן בְּשְׂרָשִׁין. אֶשְׁתַּכְּחוּ דְכִלְהוּ אַחִידִין
בְּאֵילָנָא דְחַיִּי. וְאֵינוֹן דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא (דף קצג ע"ב)
כְּלָהוּ אַחִידִין בְּגוּפָא דְאֵילָנָא. וְכַגִּין כִּדְ מָאן דְאֶשְׁתַּדֵּל

לשון הקודש

בעץ החיים.

וְכֹל בְּנֵי הָאֱמוּנָה, יִשְׂרָאֵל, כֻּלָּם
מִתְנַפְרִים בְּעֵץ הַחַיִּים, כֻּלָּם אַחוּזִים
בְּעֵץ מִמָּשׁ, מֵהֶם בְּאוֹתוֹ הַגּוּף שָׂבוּ,
מֵהֶם אַחוּזִים בְּעֲנַפִּים, מֵהֶם בְּעֵלִים,
מֵהֶם בְּשְׂרָשִׁים. נִמְצְאוּ שְׂכָלָם אַחוּזִים
בְּעֵץ הַחַיִּים. וְאוֹתָם שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה,
כֻּלָּם אַחוּזִים בְּגוּף הָאֵילָן. וּמִשׁוּם כִּדְ מִי

הַנְּשָׁמוֹת יוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּד
מִתְקַנּוֹת לְהוֹן דְרַגּוֹת לְעוֹלָם הַבָּא.
בְּאֵי רְאָה, עֵץ הַחַיִּים הוּא בְּכַמְה דְרַגּוֹת
נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, וְכֻלָּם אַחַד. שְׁהָרִי בְּעֵץ
הַחַיִּים יֵשׁ דְרַגּוֹת אֱלוֹן עַל אֱלוֹן, עֲנַפִּים
וְעֵלִים, קְלָפוֹת, וְגוּף הָאֵילָן, שְׂרָשִׁים,
וְהַכֹּל הוּא הָאֵילָן. כְּמוֹ כֵּן כֹּל מִי
שְׂמִשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, הוּא נִתְקַן וּמִתְחַזֵּק

בְּאוֹרֵי־יָתָא, אֵיהוּ אֶחֶיד בְּכֹלָא, וְהָא אוֹקְמוּנָהּ וְאֶתְמַר.

וְיְהִי מִקָּץ, מָאי מִקָּץ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֶתֶר דְּלִית
בָּהּ זְכוּרָה, וְדָא הוּא קָץ דְּשִׁמְאֵלָא. מָאי טַעְמָא,

בְּגִין דְּכִתְיִב, (בראשית מ) כִּי אִם זְכוּרְתִּי אֶתְךָ בְּאֲשֶׁר יִטַּב
לְךָ. וְכִי כָּךְ אֶתְחַזֵּי לִיהּ לְיוֹסֵף צְדִיקָא, דְּאֵיהוּ אָמַר
כִּי אִם זְכוּרְתִּי אֶתְךָ. אֵלָא בִּיּוֹן דְּאֶסְתַּבֵּל יוֹסֵף
בְּחֻלְמִיהּ. אָמַר, וְדָאי חֵלְמָא דְּזְכוּרָה אֵיהוּ. וְאֵיהוּ
טַעְמָה בְּהַאי, דְּהָא בֵּיהּ בְּקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא חַוֵּי כֹּלָא.

וְעַל דָּא אֶתֶר דְּהָזָה בֵּיהּ נִשְׁיֵי קָם קַמִּיהּ, מַה כְּתִיב
וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמְּשֻׁקִּים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ. בִּיּוֹן
דְּאָמַר וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמְּשֻׁקִּים, מַהוּ וַיִּשְׁכַּחְהוּ. אֵלָא
וַיִּשְׁכַּחְהוּ אֶתֶר דְּאֵית בֵּיהּ שְׂכַחָה, וְדָא הוּא קָץ
דְּסִטְרָא דְּחֻשְׁךָ. שְׁנַתִּים יָמִים, מָאי שְׁנַתִּים. דְּתַב
דְּרָגָא, לְדְרָגָא דְּאֵית בֵּיהּ זְכוּרָה.

לשון הקודש

שְׁמַעוֹן אָמַר, וְדָאי חֵלְמָא דְּזְכוּרָה הוּא, וְהוּא טַעְמָה בְּזוּה, שְׁתַּרֵּי הַכֹּל הָיָה בְּקָדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְעַל בֶּן הַמְּקוֹם שְׁהִיְתָהּ בּוֹ שְׂכַחָה, עֲמַד לְפָנָיו. מַה כְּתוּב? וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמְּשֻׁקִּים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ. בִּיּוֹן שְׁאָמַר וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמְּשֻׁקִּים, מַה זֶה וַיִּשְׁכַּחְהוּ? אֵלָא וַיִּשְׁכַּחְהוּ, הַמְּקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ שְׂכַחָה, וְזוּהוּ

שְׁמַעוֹן אָמַר, וְדָאי חֵלְמָא דְּזְכוּרָה הוּא אֶחָד בְּכֹל, וְהָיָה פְּרָשׁוּהָ וְנִתְבָּאָר.

וְיְהִי מִקָּץ, מַה זֶה מִקָּץ? רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הַמְּקוֹם שְׁאִין בּוֹ זְכוּרָה, וְזוּהוּ קָץ הַשִּׁמְאֵל. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂכַחְתּוֹ (בראשית מ) כִּי אִם זְכוּרְתִּי אֶתְךָ בְּאֲשֶׁר יִטַּב לְךָ. וְכִי כָּךְ רָאוּי לְיוֹסֵף הַצְּדִיק שְׁהוּא אָמַר כִּי אִם זְכוּרְתִּי אֶתְךָ? אֵלָא בִּיּוֹן

וּפְרַעְתָּ חוֹלָם וְהִנֵּה עוֹמֵד עַל הַיָּאֵר, דָּא חֵלְמָא
 דְיוֹסֵף תָּוָה. בְּגִין דְּכָל נְהָר, דְיוֹסֵף
 הִצְדִּיק אִיתּוּ. וְרָזָא דָּא חָוִי, הָאִי מָאן דְּחָמֵי נְהָר
 בְּחִלּוּם, חָמֵי שְׁלוֹם. דְּכִתִּיב, (ישעיה טו) תִּגְנִי נוֹטָה
 אֵלֶיהָ בְּנֶהָר שְׁלוֹם:

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם. רַבִּי חֵיָא פָּתַח וַאֲמַר, (משלי כט)
 מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוֹמוֹת
 יִהְרַסְנָה, תָּא חָוִי, כִּד בְּרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא
 עֲלָאָה, אֲתִקִּין כְּלָא כְּדָקָא יְאוּת, וְאַפִּיק נְהוּרִין עֲלָאִין
 מִנְּהָרִין לְכָל סְטָרִין, וְכֵלָא אִיתּוּ חַד. וּבְרָא שְׁמַיִם
 דְּלַעִילָא וְאֶרֶץ דְּלַעִילָא, לְאַתְתַּקְנָא כְּלָהוּ כְּחַדָּא,
 לְתוּעֵלְתָא דְתַתָּאי.

תָּא חָוִי, מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אֶרֶץ. מָאן מֶלֶךְ, דָּא
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּמִשְׁפַּט, דָּא יַעֲקֹב, דְּאִיתּוּ

לשון הקודש

(משלי כט) מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ
 תְּרוֹמוֹת יִהְרַסְנָה. בַּא רְאָה, כְּשֶׁבְרָא
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 הַתִּקֵּן הַכֹּל בְּרָאוּי, וְהוֹצִיא אוֹרוֹת
 עֲלִיוֹנִים מְאִירִים לְכָל הַצְּדִידִים, וְהַכֹּל
 הוּא אַחַד. וּבְרָא שְׁמַיִם שְׁלֻמְעֵלָה, וְאֶרֶץ
 שְׁלֻמְעֵלָה, לְתַקֵּן כְּלָם יַחַד לְתוּעֵלְתָם שֶׁל
 הַתְּחִתּוֹנִים.

בַּא רְאָה, מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, מִי

הַקֵּץ שֶׁל צַד הַחֲשֵׁךְ. שְׁנָתַיִם יָמִים, מַה זֶה
 שְׁנָתַיִם? שְׁשֻׁבָה הַדְרָגָה לַדְרָגָה שֵׁשִׁשׁ בַּה
 וְכִיבְרָה.

וּפְרַעְתָּ חוֹלָם וְהִנֵּה עוֹמֵד עַל הַיָּאֵר. זֶה
 הָיָה הַחִלּוּם שֶׁל יוֹסֵף, מִשּׁוּם שֶׁכָּל נְהָר
 הוּא שֶׁל יוֹסֵף הַצְּדִיק, וְזֶהוּ הַסּוּד שְׁמִי
 שְׁרוּאָה נְהָר בְּחִלּוּם רוּאָה שְׁלוֹם, שְׁכַתּוּב
 (ישעיה טו) תִּגְנִי נוֹטָה אֵלֶיהָ בְּנֶהָר שְׁלוֹם.

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם. רַבִּי חֵיָא פָּתַח וַאֲמַר,

קִיּוּמָא דְאַרְעָא. וְעַל דָּא, ו' אֲתִּיּוֹן מִן ה' עֲלָאָה, ה' תִּתָּאָה אֲתִּיּוֹנָת מִן ו', דְּקִיּוּמָא דְאַרְעָא אִיהוּ בְּמִשְׁפָּט. דְּהָא בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ בְּכָל תְּקוּנָיו, וְזֶן לָהּ.

דְּבַר אַחַר, מְלָךְ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא. בְּמִשְׁפָּט, דָּא יוֹסֵף. יַעֲמִיד אֶרֶץ, דְּכִתְיִב (בראשית מא) וְכָל הָאֶרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה לְשִׁבּוֹר אֶל יוֹסֵף. וּבְגִין דְּקְדָשָׁא בְּרִיד הוּא אֲתִרְעִי בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, עֵבֶד לִיהּ לְיוֹסֵף שְׁלִיטָא עַל אַרְעָא.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, מְלָךְ, דָּא יוֹסֵף. בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, דָּא יַעֲקֹב. דְּהָא עַד לָא אָתָּא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, לָא הָוָה קִיּוּמָא בְּאַרְעָא, מִזֶּן בְּפִנְא. פִּיּוֹן דְּאָתָּא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, בְּזִכּוּתֵיהּ אֶסְתַּלַּק בְּפִנְא, וְאֲתִקְיִים אַרְעָא.

לשון הקודש

מִצְרִימָה לְשִׁבּוֹר אֶל יוֹסֵף. וּמִשׁוּם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרִיד הוּא הַתְּרַצָּה בְּיַעֲקֹב, עָשָׂה אֶת יוֹסֵף שְׁלִיט עַל הָאֶרֶץ. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, מְלָךְ - זֶה יוֹסֵף. בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ - זֶה יַעֲקֹב. שְׁתְּרִי עַד שְׁלֹא בָּא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, לָא הָיָה קִיּוּם בְּאֶרֶץ מִתּוֹךְ הָרָעָב. פִּיּוֹן שְׁבָא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, בְּזִכּוּתוֹ הֶסְתַּלַּק הָרָעָב וְהִתְקִימָה הָאֶרֶץ.

הַמְּלָךְ? זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרִיד הוּא. בְּמִשְׁפָּט - זֶה יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הַקִּיּוּם שֶׁל הָאֶרֶץ, וְעַל בֵּן ו' נְזוּנִית מִה' הָעֲלִיוּנָה, ה' הַתְּחַתּוּנָה נְזוּנִית מִן ו', שְׁקִיּוּם הָאֶרֶץ הוּא בְּמִשְׁפָּט, שְׁתְּרִי הַמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ בְּכָל תְּקוּנָיָהּ וְזֶן אוֹתָהּ. דְּבַר אַחַר, מְלָךְ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרִיד הוּא. בְּמִשְׁפָּט - זֶה יוֹסֵף. יַעֲמִיד אֶרֶץ - שְׁכִתּוּב (בראשית מא) וְכָל הָאֶרֶץ בָּאוּ

דָּבַר אַחַר, מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, דָּא דוּד
 מִלְכָּא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב ח) וַיְהִי דוּד עוֹשֶׂה
 מִשְׁפָּט וַעֲדָקָה לְכָל עַמּוֹ, וְאִיהוּ קַיִים אֶרְעָא,
 וּבְזוּכוּתֵיהּ קַיִימָא לְבַתָּר דְּנָא. וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יְהִרְסֶנָּה,
 דָּא רְחֻבְעָם.

תָּא חַזִי, קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּגִינֵיהוֹן דְּעַדִּיקָא, אַף
 עַל גַּב דְּפוּרְעֵנוּתָא אַתְּגִיד עַל עֲלֻמָּא, מִתְּעַכְבָּא
 בְּגִינֵיהוֹן וְלֹא שְׁלֵטָא עַל עֲלֻמָּא. כָּל יוֹמוֹי דְּדוּד
 מִלְכָּא אַתְּקַיִמָּא אֶרְעָא בְּגִינֵיהּ, לְבַתָּר דְּמִית
 אַתְּקַיִמָּא בְּזוּכוּתֵיהּ. דְּכַתִּיב, (מלכים ב כ) וַנְּגַזְרֵי עַל הָעִיר
 הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעַנִי וְלְמַעַן דוּד עַבְדִּי. בְּגוּזְנָא דָּא,
 כָּל יוֹמוֹי דִּיעֻקֵּב וְכָל יוֹמוֹי דִּיוֹסֵף, לָא שְׁלֵטָא
 פּוּרְעֵנוּתָא בְּעֲלֻמָּא.

תָּא חַזִי, מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ, דָּא יוֹסֵף. וְאִישׁ

לשון הקודש

שולטת על העולם. כל ימי דוד המלך
 התקיימה הארץ בגללו. לאחר שמת,
 התקיימה בזכותו, שכתוב (מלכים ב ח)
 ונגזרתי על העיר הזאת להושיעה למעני
 ולמען דוד עבדי. כמו כן כל ימי יעקב
 וכל ימי יוסף לא שלטה הפורענות
 בעולם.

בא ראה, מלך במשפט יעמיד ארץ –
 זה יוסף. ואיש תרומות יהרסנה – זה

דבר אחר, מלך במשפט יעמיד ארץ –
 זה דוד המלך, שכתוב (שמואל ב ח) ויהי
 דוד עשה משפט ועדקה לכל עמו, והוא
 קיים את הארץ, ובזכותו עמדה לאחר
 מכן. ואיש תרומות יהרסנה – זה
 רחבעם.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא, בשביל
 הצדיקים, אף על גב שפרענות נגזרה
 על העולם, היא מתעכבת בגללם ולא

תְּרוֹמוֹת יִהְרָסְנָה, דָּא פְּרַעַת. דְּהָא בְּגִין דְּאַקְשֵׁי לְבִיָּה
 לְגַבֵּי דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חָרִיב אֲרַעָא דְמִצְרַיִם.
 וּבְקַדְמִיתָא עַל יְדָא דְיוֹסֵף אֲתַקְיִים אֲרַעָא בְּהֵתוּא
 חֲלָמָא דְחָלָם. דְּכַתִּיב, וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וָגו'.

וַיְהִי מִקֵּץ וָגו'. רַבֵּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (תהלים יח) חֵי
 יי וּבְרוּךְ צוּרֵי וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. אֱלֹהֵי כְּתִיב,
 בּוֹי"ו. הֵאֵי קָרָא אִית לְאַסְתַּפְּלָא בֵּיה. חֵי יי, דָּא חֵי
 צַדִּיקָא יְסוּדָא דְעֲלָמָא, דְאַקְרִי חֵי דְעֲלָמִין. וּבְרוּךְ
 צוּרֵי, דָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קמד) בְּרוּךְ יי צוּרֵי, וְדָא
 עֲלָמָא דְאַתְקַיִים עֲלֵיה צַדִּיקָא דָּא. וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 וַיְרוֹם דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. אֱלֹהֵי בּוֹא"ו, דָּא שְׁמַיִם,
 בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים קטז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵי.

תָּא חַזִּי, (בְּמָה דְאַתְ אָמַר) (תהלים סח) בְּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם
 יַעֲמֵם לָנוּ. בְּרוּךְ אֲדֹנָי, בְּאַלְפֵי דְלָת נוֹן יוֹד,

לשון הקודש

פְּרַעַת, שְׁהָרֵי מְשׁוּם שְׁהַקְשָׁה אֶת לְבוֹ
 לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַחֲרִיב אֶת אֶרֶץ
 מִצְרַיִם. וּבְרָא שׁוֹנָה עַל יְדֵי יוֹסֵף
 הַתְּקַיְמָה הָאֶרֶץ, בְּאוֹתוֹ הַחֲלוּם שְׁחָלָם,
 שְׁכַתּוּב וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וָגו'.

וַיְהִי מִקֵּץ וָגו'. רַבֵּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר,
 (תהלים יח) חֵי ה' וּבְרוּךְ צוּרֵי וַיְרוֹם אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל. אֱלֹהֵי כְּתִיב, בּוֹי"ו. הֵאֵי קָרָא
 אִית לְאַסְתַּפְּלָא בֵּיה. חֵי יי, דָּא חֵי
 צַדִּיקָא יְסוּדָא דְעֲלָמָא, דְאַקְרִי חֵי דְעֲלָמִין.
 וּבְרוּךְ צוּרֵי, דָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קמד)
 בְּרוּךְ יי צוּרֵי, וְדָא עֲלָמָא דְאַתְקַיִים
 עֲלֵיה צַדִּיקָא דָּא. וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 וַיְרוֹם דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. אֱלֹהֵי בּוֹא"ו,
 דָּא שְׁמַיִם, בְּמָה דְאַתְ אָמַר, (תהלים קטז)
 הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לֵי. בְּאֲלָפֵי דְלָת נוֹן יוֹד,

